

Stwierdzam zgodność z projektem
ZASTĘPCA DYREKTORA DEPARTAMENTU
Katarzyna Drożdżak

UCHWAŁA NR. 59/700/11

ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

z dnia *13 wnośnia* 2011 r.

**zmieniająca uchwałę Nr 38/473/11 Zarządu Województwa Lubuskiego
z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia projektu zmian
Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013**

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.) oraz art. 20 ust. 2 w związku z ust. 3a ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r., Nr 84, poz. 712 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1. Załącznik nr 1 do uchwały Nr 38/473/11 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia projektu zmian Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 zmienionej uchwałą Nr 46/586/11 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 19 lipca 2011 roku, otrzymuje brzmienie jak w Załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Lubuskiego.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Elżbieta Polak
Elżbieta Polak

**Lista zmian do Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013
wrzesień 2011**

Numer zmiany	Miejsce	Zapis pierwotny	Wprowadzone zmiany	Uzasadnienie
Nr 1	Wstęp	Podstawę prawną przygotowania Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 stanowi Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.09. nr 84, poz. 712).	Podstawę prawną przygotowania Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 stanowi Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.06. nr 227, poz. 1658) (Dz.U.09. nr 84, poz. 712 z późn. zm.) .	Zmiana wynikająca z aktualizacji przepisów prawa
Nr 2	Wstęp	Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999	Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 z późn. zm.	Zmiana wynikająca z aktualizacji przepisów prawa
Nr 3	Wstęp	Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.06. nr 227, poz. 1658)	Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.06. nr 227, poz. 1658) (Dz.U.09. nr 84, poz. 712 z późn. zm.)	Zmiana wynikająca z aktualizacji przepisów prawa

Nr 4	5. Przegląd i renegocjacje programów operacyjnych w ramach NSRO na lata 2007 - 2013	Brak zapisów.	<p>W związku z rozpoczętą procedurą przeglądu i renegocjacji z Komisją Europejską programów operacyjnych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 oraz uzyskaniem dodatkowych środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego pochodzących z krajowej rezerwy wykonania i dostosowania technicznego, Instytucja Zarządzająca Lubuskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013 dokonała w 2011 r. śródkresowej oceny realizacji Programu. W wyniku oceny zidentyfikowane zostały obszary, w ramach których należy wprowadzić zmiany do dokumentu.</p> <p>Zmiany w Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007 - 2013 zostały przygotowane w oparciu o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz.U.UE.L.06.210.25 z późn. zm.), • Ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (DZ. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.), • Wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego dotyczące dokonywania przeglądu i renegocjacji z Komisją Europejską programów operacyjnych w ramach 	<p>Dodano nowy punkt Zmiana merytoryczna. Do dokumentu został wprowadzony nowy rozdział zawierający szczegółowy opis zmian w Programie.</p>
------	---	---------------	--	--

Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007 – 2013 z dnia 1 września 2008 r. oraz z uwzględnieniem:

- zapisów dokumentu pn. „Ukierunkowanie środków wspólnotowych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych”, który przedstawia wskazówki dla instytucji zarządzających dotyczące dokonania ewentualnych zmian w programach operacyjnych,
- przeprowadzonych badań ewaluacyjnych, autoewaluacji oraz analiz w zakresie realizacji Programu w poszczególnych jego obszarach (wewnętrzna analiza IZ LRPO w zakresie stanu osiągnięcia wskaźników programowych, wewnętrzna analiza IZ LRPO w zakresie wykorzystania środków w ramach poszczególnych obszarów wsparcia programu, badanie zewnętrzne pn. Ocena systemu wskaźników w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, badanie zewnętrzne pn. Ocena wsparcia projektów środkami LRPO w ramach Priorytetu IV., Działanie 4.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej w kontekście realizacji celów rozwojowych województwa lubuskiego).

Dodatkowo zmiany zostały określone z poszanowaniem zapisów:

- Strategii Lizbońskiej/Strategii UE 2020,
- Raportu Polska 2030,
- Założeń do trwającej aktualizacji Strategii

Rozwoju Województwa Lubuskiego,
• Założeń Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego.

Zmiany w LRPO 2007-2013 można podzielić na dwie kategorie:

1. zmiany merytoryczne oraz
2. zmiany techniczne.

Zmiany merytoryczne, w pierwszej kolejności wynikają z alokowania dodatkowych środków na realizację Programu, które łącznie wynoszą 55 182 002 euro (w tym z krajowej rezerwy wykonania: 51 202 931 euro oraz z dostosowania technicznego 3 979 071 euro). Mając na uwadze, iż dodatkowe środki alokowane zostały w ramach już istniejących obszarów objętych interwencją Programu, zmiany jego zapisów w tym zakresie obejmują aktualizację planów finansowych. Kolejne zmiany merytoryczne dotyczą aktualizacji wartości wskaźników, która wynika z wewnętrznej oraz zewnętrznej analizy w zakresie dotychczasowej realizacji wskaźników określonych w LRPO 2007-2013.

Kierunki wykorzystania dodatkowych środków:

Priorytet I. Rozwój infrastruktury wzmocniającej konkurencyjność regionu:

- KI 09 Inne działania mające na celu

pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP - 3 849 907,12 euro Środki w ramach KI 09 zostaną przeznaczone na stwarzanie odpowiednich warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w województwie. IZ LRPO przewiduje realizację procedury konkursowej z ukierunkowaniem na dofinansowanie projektów polegających na pośrednim wsparciu sektora MŚP poprzez rozwój i promocję stref aktywności gospodarczej. W związku z małą konkurencyjnością sektora MŚP w regionie, brakiem silnej sieci instytucji wsparcia biznesu oraz niskim poziomem innowacyjności, konieczne jest zaoferowanie przedsiębiorcom atrakcyjnych - pod względem infrastrukturalnym - terenów inwestycyjnych. Nakłady na rozwój i modernizację tej infrastruktury przyniosą pozytywne efekty na rynku pracy oraz poszerzą możliwości rozwoju całego regionu. Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej zwiększy napływ inwestycji krajowych i zagranicznych do województwa lubuskiego oraz wpłynie na szeroko pojętą promocję gospodarczą regionu. Zainteresowanie samorządów inwestycjami tego typu, co potwierdza liczba realizowanych projektów, jest przesłanką do dalszego lokowania środków w tym zakresie i wzmacniania potencjału regionu, a także tworzenia korzystnych, optymalnych i dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców warunków do inwestowania. Strefy aktywności gospodarczej przyczyniają

się do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz sprzyjają rozwojowi społeczno-gospodarczemu regionu. Podjęcie działań mających na celu rozwój i promocję stref aktywności gospodarczej umożliwi przedsiębiorcom zlokalizowanie inwestycji przy równoczesnym ograniczeniu kosztów dostępu do infrastruktury zewnętrznej. Tworzenie stref aktywności gospodarczej, odpowiadających oczekiwaniom potencjalnych inwestorów może przyczynić się m.in. do usytuowania w regionie inwestycji o charakterze wytwórczym, czy usługowym. Realizacja przedmiotowej kategorii interwencji jest ściśle powiązana z działaniami podejmowanymi przez IZ LRPO w związku z realizacją kategorii interwencji 05, 07 oraz 08.

- KI 18 Tabor kolejowy – 10 266 418,98 euro

Na etapie programowania LRPO 2007 – 2013 IZ LRPO nie przewidziała środków na przedmiotową KI z uwagi na ograniczoną alokację. Jednak już w procesie wdrażania Programu, po dokonaniu dogłębnej analizy stanu taboru kolejowego województwa, w związku z wykorzystaniem innych możliwości finansowania zakupu taboru niż LRPO 2007 2013 oraz aktualizacją zapotrzebowania w tym zakresie (zgodnie ze strategicznymi priorytetami rozwojowymi regionalnego transportu kolejowego na terenie województwa lubuskiego) IZ LRPO zdiagnozowała potrzebę wprowadzenia KI 18 do Programu.

Stan sieci kolejowej w regionie jest niezadowolający, wymagający modernizacji. Niedoinwestowanie linii kolejowych przekłada się m.in. na brak możliwości uzyskania wymaganych standardów technicznych, obniżenia kosztów eksploatacji, zwiększenia prędkości pociągów, poprawy bezpieczeństwa ruchu kolejowego, ograniczenia negatywnego wpływu transportu kolejowego na środowisko. Natomiast w związku z intensywnym rozwojem społeczno-gospodarczym regionu, rosną potrzeby pasażerów i klientów, dlatego też należy niezwłocznie podjąć działania zaradcze o charakterze inwestycyjnym. W celu zwiększenia konkurencyjności sektora kolejowego, polepszenia jakości usług powinno się m.in. wybudować nowe odcinki linii kolejowych, zmodernizować istniejące linie kolejowe, zmodernizować istniejący tabor kolejowy oraz zakupić nowy. W celu zapewnienia utrzymania parametrów istniejącej sieci kolejowej w regionie, powstrzymania jej degradacji oraz ciągłego dostosowywania parametrów technicznych do wymogów unijnym niezbędne są inwestycje w infrastrukturę kolejową, w tym nowy tabor kolejowy. Stworzenie konkurencyjnego transportu kolejowego nie może obyć się bez zakupu i modernizacji taboru. Nowy tabor powinien odpowiadać najnowszym normom zapewniającym bezpieczeństwo i ochronę środowiska naturalnego oraz poprawę komfortu pasażerów, w tym osób niepełnosprawnych. Nowoczesny tabor

umożliwi korzystne świadczenie usług w pełni wykorzystując parametry techniczne nowych oraz zmodernizowanych odcinków linii kolejowych. Brak inwestycji w tabor może przyczynić się do zmniejszenia ilości pasażerów, a w konsekwencji ograniczenia liczby połączeń, co wpłynie na zmniejszenie atrakcyjności, konkurencyjności regionu. Zważywszy, iż transport kolejowy ma przewagę pod względem bezpieczeństwa, czasu oraz kosztów przejazdu nad transportem drogowym, należy te atuty wykorzystać. Dlatego też w celu uzupełnienia przedmiotowego wsparcia oraz zapewnienia komplementarności podejmowanych czynności, zasadnym jest przeznaczenie dodatkowych środków na przedmiotową KI. Powyższe działania w połączeniu z działaniami inwestycyjnymi w obszarze infrastruktury drogowej zdecydowanie poprawią dostępność komunikacyjną regionu.

Nowe pojazdy zostaną skierowane do obsługi tras regionalnych i transgranicznych. Dzięki temu nastąpi bezpośrednio powiązane z dwiema liniami znajdującymi się w sieci TEN-T (trasa regionalna w zasadzie spina ze sobą te linie tj. C-E59 i E20).

- KI 23 Drogi regionalne – 5 133 209,49 euro

Zgodnie z dokumentem Ukierunkowanie..., IZ LRPO przewiduje realizację procedury konkursowej, w ramach której, środki będą

przeznaczone na wsparcie projektów dotyczących dróg wojewódzkich – drogi dojazdowe do autostrad, dróg ekspresowych, obwodnice miast. Poprawa stanu infrastruktury transportowej w województwie, umożliwiającej jego rozwój, w szczególności poprawa funkcjonowania i podniesienie poziomu technicznego infrastruktury transportu drogowego, stanowi jeden z głównych celów wdrażania LRPO. Transport jest szczególnie ważnym sektorem gospodarczym ze względu na zadania, jakie spełnia we współczesnym życiu społecznym i gospodarczym, natomiast podnoszenie jakości infrastruktury drogowej w regionie jest niezmiernie ważna z perspektywy wzmocnienia konkurencyjności regionu. Spójna i dobrze rozwinięta sieć drogowa jest podstawowym wymogiem dla rozwoju województwa. Potrzeby związane z dalszym rozwojem infrastruktury drogowej (o charakterze strategicznym) w regionie są nadal bardzo duże.

Inwestycje z zakresu transportu realizowane w ramach Programu zapewniają spójność z układem komunikacyjnym regionu oraz siecią TEN-T oraz zwiększają dostępność komunikacyjną regionu. Przeznaczenie środków na infrastrukturę drogową przyczyni się do zwiększenia płynności i przepustowości ruchu, zwiększenia prędkości jazdy, oszczędności czasu w przewozach pasażerskich i towarowych, obniżenia kosztów eksploatacyjnych, zwiększenia bezpieczeństwa uczestników ruchu,

zmniejszenia kongestii. Powyższe aspekty przyczynią się m.in. do napływu inwestorów zewnętrznych, którzy ze względu na dobrą jakość infrastruktury drogowej i spójny układ komunikacyjny regionu będą inwestować w województwie lubuskim, co w konsekwencji wpłynie na rozwój gospodarczy i ekonomiczny regionu.

Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego:

- KI 05 Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw – 2 566 604,74 euro

Środki KRW, zgodnie z dokumentem Ukierunkowanie..., IZ LRPO przewiduje przeznaczyć na realizację procedury konkursowej, w ramach której dofinansowanie będą mogły otrzymać projekty polegające na rozwoju usług inżynierii finansowej - dokapitalizowaniu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych – pośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw. Zaplanowane w tym obszarze będzie komplementarne ze wsparciem udzielonym dotychczas w ramach KI 05 jak również planowanym do udzielenia w ramach KI 07. Różnorodność form wsparcia zapewnia kompleksową ofertę wspierania przedsiębiorstw i buduje stabilny system instytucji otoczenia biznesu w regionie. Ponadto zwiększenie alokacji na wsparcie

instrumentów inżynierii finansowej w ramach kategorii interwencji nr 05 pozwoli, przy jednoczesnym bezpośrednim wsparciu MŚP, w sposób kompleksowy zaspokoić potrzeby lubuskich przedsiębiorców związane z zewnętrznym finansowaniem. Ulokowanie środków we wsparciu pośrednim zapewni efektywniejsze ich zagospodarowanie i wielokrotne wykorzystanie w różny sposób. Doskonałym potwierdzeniem są wskaźniki dot. wspartych przedsiębiorstw, ale i zainteresowanie samych instytucji wdrażających te instrumenty.

- **KI 07 Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.) – 10 266 418,98 euro**

Dodatkowe środki w ramach tej KI zostaną przeznaczone na dalsze wdrażanie bezpośredniego wsparcia dla MŚP. Alokowanie dodatkowych środków do kategorii interwencji nr 07 w ramach Działań 2.1 oraz 2.2 znajduje swoje uzasadnienie, jako kontynuacja wsparcia udzielanego przedsiębiorcom w perspektywie finansowej 2004 – 2006 oraz w bieżącym okresie 2007-2013. Należy zwrócić uwagę, iż bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorców w ramach LRPO 2007-2013 przekłada się wprost na wzrost atrakcyjności lubuskich przedsiębiorców, jak również na rozwój gospodarczy całego

regionu. IZ LRPO podjęła powyższą decyzję na podstawie analizy potrzeb zgłaszanych przez Beneficjentów, wyników konsultacji społecznych propozycji podziału dodatkowych środków oraz analizy efektów wdrażanych inwestycji.

Skuteczność wsparcia udzielonego lubuskim przedsiębiorcom została potwierdzona wynikami badania ewaluacyjnego przeprowadzonego przez zewnętrznego wykonawcę pn.: „Ocena wsparcia projektów środkami LRPO w ramach Priorytetu II „Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego”: Działanie 2.1 „Mikroprzedsiębiorstwa” oraz Działanie 2.2 „Poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje” w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury w kontekście realizacji celów rozwojowych województwa lubuskiego”.

Środki przeznaczone na realizację przedmiotowej kategorii interwencji zostaną ukierunkowane na działania innowacyjne w sektorze przedsiębiorczości. Warunki uczestnictwa w postępowaniach konkursowych zostaną zawężone i bardzo szczegółowo określone, przede wszystkim poprzez:

- Dostosowanie kryteriów oceny projektów: formalnych i merytorycznych;
- Wskazanie konkretnych typów projektów;
- Ograniczenie rodzajów kosztów

kwalifikowanych;

- Ograniczenie wartości dotacji i wartości dofinansowania.

Na etapie aplikowania o środki Beneficjent będzie miał obowiązek wykazania innowacyjności na poziomie nie niższym niż regionalny (co będzie weryfikowane na podst. dokumentów – zaświadczeń, natomiast dodatkowa weryfikacja przeprowadzana będzie na etapie oceny merytorycznej).

Podjęte przez IZ LRPO działania będą ściśle związane z założeniami strategii Europa 2020, czyli głównymi priorytetami: rozwój inteligentny (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji) oraz rozwój zrównoważony (wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej). Działania będą również korespondowały z jednym z projektów przewodnich wskazanych wyżej celów, czyli „Unia innowacji” (podejmowanie wszelkich działań na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu dofinansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy).

Środki przekazane w ramach Kl 07 przyczynią się również do realizacji celów zapisanych w Lubuskiej Regionalnej Strategii Innowacji 2010-2015 (rozwój systemu innowacji i nowoczesnej infrastruktury innowacyjnej w

regionie oraz wzrost przedsiębiorczości i konkurencyjności regionu), które korespondują z celami LRPO 2007 – 2013 oraz kierunkami wsparcia rozwoju przedsiębiorczości w regionie.

Realizacja przedmiotowej kategorii interwencji jest ściśle powiązana z działaniami podejmowanymi przez IZ LRPO w związku z realizacją kategorii interwencji 05 oraz 09.

Priorytet III. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego:

- KI 39 – 43 (Energia odnawialna: wiatrowa, słoneczna, biomasa, hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe, Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią) łącznie 10 523 079,44 euro

Działania związane z poprawą stanu bezpieczeństwa energetycznego poprzez różnicowanie i efektywne wykorzystanie energii, zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł lokalnych i odnawialnych oraz minimalizacja emisji zanieczyszczeń przedostających się do powietrza są jednym z głównych obszarów interwencji Programu. Zasadniczym celem energetycznym województwa lubuskiego jest zapewnienie zmniejszenia oraz poprawa struktury zużycia energii pierwotnej, przy pełnym i bezawaryjnym zaopatrzeniu odbiorców w

energię, przekładające się bezpośrednio również na poprawę jakości powietrza. Działania, jakie należy podjąć w tym celu, to rozbudowa i przebudowa sieci energetycznych oraz źródeł wytwarzania energii, w celu ograniczenia strat energii, a także zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powstających w procesach energetycznych. Dotychczasowe wykorzystanie środków realizujących ten cel spowodowało zdecydowaną poprawę sytuacji w obszarze polityki energetycznej na szczeblu regionalnym. Ogłoszona w 2010 r. nowa długofalowa strategia Unii Europejskiej „Europa 2020” wytycza szerokie plany w kontekście energii, zmian klimatycznych i ochrony środowiska. Osiągnięcie celów: 20/20/20 czyli redukcji emisji CO₂ o 20%, wzrostu efektywności energetycznej o 20% oraz 20% udziału energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii w Europie nie będzie możliwe bez działań na wszystkich szczeblach, w tym również regionalnych i lokalnych inwestycji w energię odnawialną oraz efektywność energetyczną. Rozwiązania jakie niosą ze sobą nowe technologie i innowacje również w tych dziedzinach pozwalają na zmniejszenia kosztów zużycia energii, mniejszą emisję szkodliwych gazów a dzięki temu osiągnięcie ambitnych celów Strategii. Zatem uzasadnionym jest podejmowanie dalszych działań zmierzających do obniżenia wpływu procesów energetycznych na środowisko i zmniejszenia

emisji zanieczyszczeń zgodnie z wymogami ochrony środowiska. Jednym ze sposobów obniżenia niekorzystnego wpływu procesów energetycznych na środowisko jest skojarzone wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła. Konieczne jest również dalsze podejmowanie działań mających na celu wzrost wykorzystania i promocję odnawialnych źródeł energii (energii wody, słońca, wiatru, energii geotermalnej oraz biomasy) tj. budowę źródeł wytwarzania energii na bazie surowców odnawialnych. Duże znaczenie dla rozwoju energetyki, w tym energetyki odnawialnej ma jakość istniejącej infrastruktury związanej z wytwarzaniem, przesyłaniem i dystrybucją energii – należy podjąć działania w celu ich poprawy. Powinno się również podjąć działania dążące do podniesienia efektywności gospodarowania energią oraz działania mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii.

Priorytet IV. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej:

- KI 75 Infrastruktura systemu oświaty – 11 549 721,35 euro
- IZ LRPO planuje przeznaczyć środki KRW na procedurę konkursową z ukierunkowaniem na wsparcie projektów polegających na rozwoju dydaktycznej infrastruktury szkolnictwa wyższego – projekty innowacyjne, w szczególności naukowo-badawcze, w tym dotyczące tworzenia nowych

